

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับ ต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้เข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนได้ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนได้สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและชี้ให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้วิธีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการและดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นบุคลากรในโรงเรียน ได้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีการวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีการมอบหมายภารกิจและกำหนดปฏิทินดำเนินการ มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูล
 - 1.1 ผู้วิจัย นายเจสดา พรหมเวียง
 - 1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 11 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) จำนวน 1 คน
 - 1.2.2 ครูปฏิบัติการสอนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 10 คน
 - 1.3 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) จำนวน 90 คน ประกอบด้วย

1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 90 คน

1.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 52 คน ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้วิจัย นายเจสดา พรหมเวียง

1.4.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน

1.4.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน

1.4.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของการวิจัยไว้ 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

ระยะที่ 2 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

การดำเนินการทั้ง 2 ระยะ ผู้วิจัยขอนำเสนอรูปแบบและวิธีการดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503)

1. วัตถุประสงค์

ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) เพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. เป้าหมาย

2.1 ทราบสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

2.2 สร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อระดมความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) โดยดำเนินการในเดือน พฤษภาคม 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	จำนวน (KPI)	องค์ประกอบย่อย
		5. ใช้สิ่งของให้คุ้มค่าด้วยความระมัดระวัง 6. ไม่ซื้ออุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้าและรองเท้า ราคาแพงเกินไป 7. ไม่ใส่เครื่องประดับ 8. ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า 9. ปิดก๊อกน้ำ สวิตช์ไฟเมื่อเลิกใช้ทันที 10. รักษาโต๊ะ เก้าอี้เรียน อยู่เสมอ 11. ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน
3. ความซื่อสัตย์	8	1. เป็นคนตรงเวลาทั้งการเรียนและการทำงาน 2. พูดแต่ความจริง 3. ไม่มีพฤติกรรมคดโกง 4. ไม่ลอกการบ้านและงานเพื่อน 5. เก็บสิ่งของได้จะแจ้งครูทุกครั้ง 6. ไม่ขโมยสิ่งของผู้อื่น 7. ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น 8. รักษาคำพูดอยู่เสมอ
4. ความมีวินัย	8	1. มีมรรยาทในการเข้าคิว 2. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน 3. มาโรงเรียนก่อนเวลาเคารพธงชาติ 4. เข้าห้องเรียนตามเวลาที่กำหนด 5. ทำการบ้าน ทำงานที่ได้รับมอบหมายทันเวลาที่กำหนด 6. มีความรอบน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะ 7. เข้าร่วมกิจกรรมนัดหมายตรงตามเวลาที่กำหนด 8. ปฏิบัติตามข้อตกลงของโรงเรียน

3.4 นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา และสอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา

3.5 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความสมบูรณ์

3.6 นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของคำถามกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

3.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรวาท ทองบุ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.6.2 นายสมศักดิ์ จุลวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.6.3 นายปรัชญา หันธนา ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.7 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

3.8 นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.9 นำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติและจัดอันดับความสำคัญ เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนา และจัดกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการต่อไป

4. ผลที่ได้รับ

4.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

ระยะที่ 2 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503)

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) จำนวน 90 คน

3. วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นวางแผน (Planning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับกลยุทธ์และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)

3.1.2 ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสรุปได้ว่าควรมีขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนดังต่อไปนี้

- 1) การวางแผนการดำเนินงาน
- 2) การพัฒนาบุคลากร โดยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
- 3) การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
- 4) การนิเทศติดตามผล

3.2 ชั้นปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นวางแผนดังนี้

3.2.1 การวางแผนการดำเนินงาน มีเป้าหมายเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม คือ วันที่ 15 พฤษภาคม 2551 มีผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมคือ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พร้อมทั้งใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การบันทึก โดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกการประชุม แหล่งข้อมูลคือ ผู้นิเทศ และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3.2.2 การพัฒนาบุคลากร โดยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เข้าใจและสามารถนำกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้ โดยดำเนินการอบรมให้ความรู้เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์

3.2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) โดยกำหนดประเด็นที่จะพัฒนา คือ พัฒนานักเรียนให้เกิด คีต สมภาิ ปัญญา ซึ่งเป็นกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ เมื่อนักเรียนมี คีต สมภาิ ปัญญา คุณธรรมจริยธรรมด้าน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ก็จะสูงขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดคิด โดยใช้กิจกรรมเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ช่วงชั้นที่ จำนวน 90 คน

ระยะเวลา ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม 2551 ณ วัดป่าหนองโอง ตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต และแบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- 1.1) ประชุมคณะครูเพื่อรับทราบวัตถุประสงค์ของการเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา
 - 1.2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา และประชุมคณะกรรมการ เพื่อกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน
 - 1.3) ติดต่อประสานงานกับวิทยากรและสถานที่จัดกิจกรรมเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา
 - 1.4) ประชุมนักเรียนเพื่อรับทราบแนวทางปฏิบัติ และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา
 - 1.5) นำนักเรียนเข้าค่ายตามกำหนดการและปฏิทินการปฏิบัติงานกิจกรรมที่กำหนด
 - 1.6) ประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนก่อนเข้ารับการเข้าค่ายและหลังเข้ารับการเข้าค่าย
 - 1.7) สรุปผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
- 2) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดสมาธิ โดยใช้กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระบริหารจิต ทุกวันสุดท้ายของสัปดาห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีสมาธิที่ดี สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกิจกรรมการไหว้ การเคารพผู้อาวุโสกว่า และการเคารพกัน โดยปฏิบัติในช่วงเช้า (กิจกรรมหน้าเสาธง) และขณะที่อยู่ในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีความนอบน้อมถ่อมตน รู้จักเคารพซึ่งกันและกัน และเคารพผู้อาวุโสกว่า ระยะเวลาระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2552 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต และแบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้
- 2.1) ประชุมคณะครู ผู้ร่วมวิจัย และนักเรียน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินกิจกรรม และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
 - 2.3) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ปฏิบัติงานตามปฏิทินการ

ปฏิบัติงานทั้ง 2 กิจกรรม คือกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ บริหารจิต ทุกวันสุดสัปดาห์ และ กิจกรรมการไหว้ การเคารพผู้อาวุโสกว่า และการเคารพกัน โดยปฏิบัติในช่วงทำกิจกรรมหน้าเสาธง และขณะที่อยู่ในโรงเรียน

2.4) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมดำเนินการวัดและ ประเมินผลการจัดกิจกรรมว่า ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ และ รายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเดินแถว เข้าห้องเรียนอย่างมีสติ โดยปฏิบัติกิจกรรมทุกวันในภาคเช้าหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะให้นักเรียนเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2551 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีสติ มีปัญญา สามารถนำไปใช้ในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.1) ประชุมคณะครู ผู้ร่วมวิจัย และนักเรียน เพื่อ รับทราบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

3.2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และจัดประชุม คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินกิจกรรม และจัดทำปฏิทินการ ปฏิบัติงาน

3.3) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ปฏิบัติงานตามปฏิทินการ ปฏิบัติงานคือกิจกรรมการเดินแถวเข้าห้องอย่างมีสติ โดยปฏิบัติกิจกรรมทุกวันหลังจากทำ กิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ระหว่าง เดือน พฤษภาคม 2551 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2552

3.4) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมดำเนินการวัดและ ประเมินผลการจัดกิจกรรมว่า ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ และ รายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3.2.4 การนิเทศติดตามผล มีเป้าหมายหมายกิจกรรมเพื่อติดตามผล การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2530) โดยใช้ระยะเวลา ในการดำเนินกิจกรรมระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2551 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2552 ซึ่งมี ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม คือ ผู้นิเทศ ผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การแสดงความคิดเห็น การ

ประชุม การสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ บันทึกการนิเทศ บันทึกการประชุม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3.3 ชั้นสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตและบันทึกภาพกิจกรรมการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา โดยแยกเป็นแต่ละกิจกรรมดังนี้

3.3.1 กิจกรรมเข้าค่ายบริหารจิตเจริญปัญญา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย สอบถามกลุ่มเป้าหมาย จดบันทึก และประเมินหลังกิจกรรม

3.3.2 กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ บริหารจิต ในวันสุดท้ายของสัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย บันทึก และประเมินหลังกิจกรรมทุกครั้ง

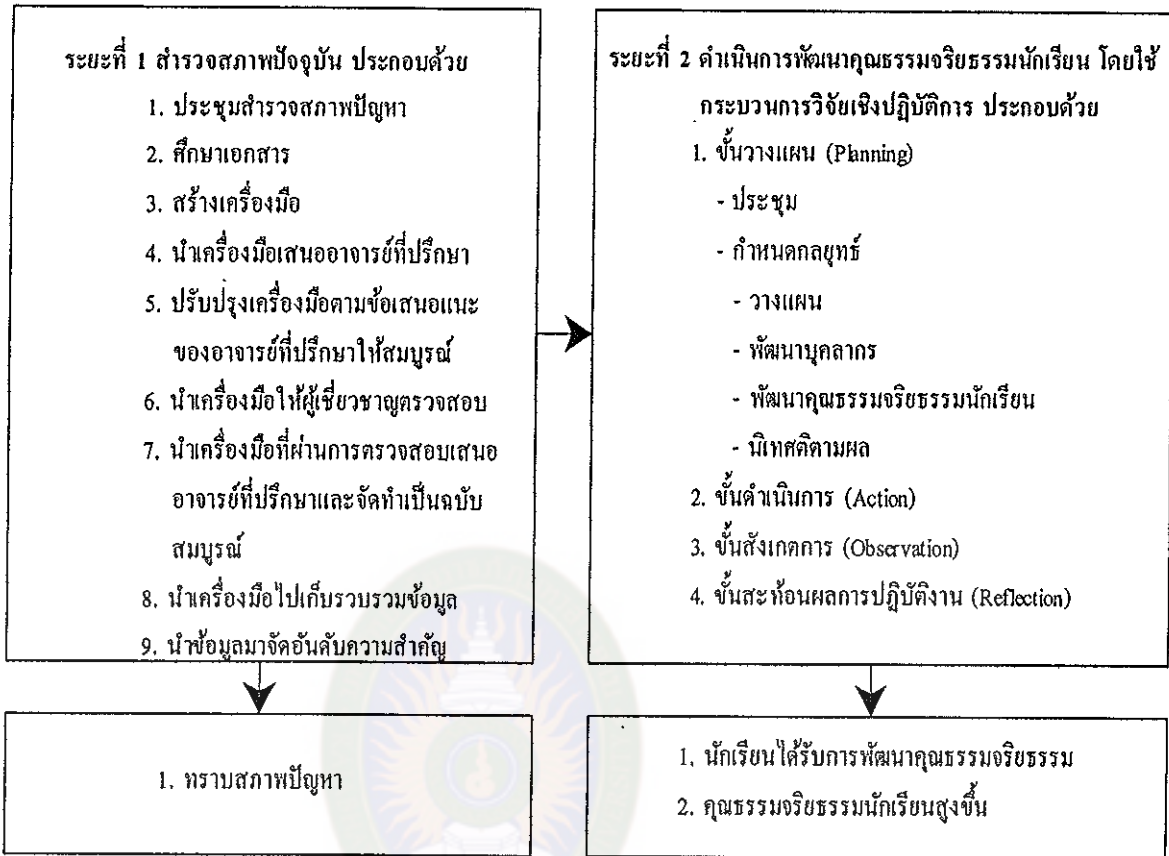
3.3.3 กิจกรรมการไหว้ การเคารพผู้อาวุโสกว่า และการเคารพกัน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย จดบันทึก และประเมินหลังกิจกรรมทุกครั้ง

3.3.4 กิจกรรมการเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย จดบันทึก และประเมินหลังกิจกรรมทุกครั้ง

3.4 ชั้นสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย รวบรวมข้อมูลจากทุกกิจกรรม ทั้งขณะปฏิบัติ และภายหลังการปฏิบัติตามแผน ดำเนินการวิพากษ์ วิจารณ์ และวิเคราะห์ ประชุม ปรัชญาหารือร่วมกันตามกรอบการศึกษา และสรุปผลการดำเนินการว่า ประสพผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หากยังไม่บรรลุผลก็ดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยเริ่มจาก ชั้นวางแผน (P) ชั้นปฏิบัติ (A) ชั้นสังเกต (O) และชั้นสะท้อนผล (R) ตามลำดับ จากนั้นได้ประเมินพฤติกรรมนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างผลการสำรวจพฤติกรรม ในระยะที่ 1 ก่อนการพัฒนา และระยะที่ 2 หลังการพัฒนา ว่านักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด

4. ผลที่ได้รับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) ได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่สูงขึ้น

สรุปขั้นตอนการวิจัย แสดงดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 สรุปขั้นตอนการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยใช้กิจกรรม
โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 1 ฉบับ ใช้ประกอบการสังเกตสภาพปัจจุบัน
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) และใช้ประกอบการ
สังเกตหลังจากพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503)
2. แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ แยกเป็น
 - 2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนว
ปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ ก่อนการอบรมเรื่องแนวปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ
 - 2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนว
ปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ หลังการอบรมเรื่องแนวปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ

2.2 ฉบับที่ 3 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและความคิดเห็น ที่มีต่อพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503)

3. แบบสอบถาม 1 ฉบับ เพื่อใช้สอบถามกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยทางการศึกษา (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 81-83)
3. สร้างเครื่องมือประกอบการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) ดังนี้
 - 3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผู้วิจัยกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดทำโดยนำกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน มาเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งขณะที่อยู่ในห้องเรียน นอกห้องเรียน และขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
 - 3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพร้อมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดทำ ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด เพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อทราบความเข้าใจ ความก้าวหน้าเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
 - 3.3 แบบสอบถาม ผู้วิจัยกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดทำ โดยนำกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน มาเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำแบบสอบถาม เพื่อสอบถามกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทราบพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

4. ร่างแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
ตรวจแก้ไข

5. แก้ไขแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ตามอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว
เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจแก้ไข ซึ่งประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรวาท ทองบุ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5.2 นายสมศักดิ์ จุลวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5.3 นายปรัชญา หันธนา ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

6. ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
พิจารณาอีกครั้ง ก่อนจัดพิมพ์และนำไปใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งนี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 1 ฉบับ ใช้ประกอบการสังเกตสภาพปัจจุบัน
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นภาพรวม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู
2503) และใช้ประกอบการสังเกตหลังจากพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
จำนวน 90 คน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน(วันครู 2503) โดยผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วม
วิจัย ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้บริหาร เป็นผู้สังเกต

2. แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ แยกเป็น

2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนว
ปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ ก่อนการอบรมเรื่องแนวปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ โดยผู้วิจัย และผู้บริหาร
เป็นผู้สัมภาษณ์

2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนว
ปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ หลังการอบรมเรื่องแนวปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ โดยผู้วิจัย และผู้บริหาร
เป็นผู้สัมภาษณ์

2.2 ฉบับที่ 3 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการ
สถานศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและความคิดเห็น ที่มีต่อพฤติกรรมความ

มีคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) โดยผู้วิจัย และผู้บริหาร เป็นผู้สัมภาษณ์

3. แบบสอบถาม 1 ฉบับ ใช้สอบถามกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) โดยผู้วิจัย เป็นผู้ใช้แบบสอบถาม

นำข้อมูลจากการสำรวจระยะที่ 1 กับผลการพัฒนาในระยะที่ 2 มาให้คะแนน โดยการนับความถี่ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ว่านักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เพียงใด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาจัดหมวดหมู่และแยกประเภทตามชนิดของเครื่องมือ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการแยกประเภทที่มีความสมบูรณ์และถูกต้อง มาตรวจสอบโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

1.3 นำข้อมูลที่ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว มาให้คะแนนโดยการนับความถี่ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์วิจารณ์เชิงเนื้อหาว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) มีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดมาก แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) (สุภางค์ จันทวานิช. 2547 : 38) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การตรวจสอบข้อมูลด้านข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบว่าความแตกต่าง ด้านเวลา ด้านสถานที่ และด้านบุคคล ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนหรือไม่

2.2 การตรวจสอบข้อมูลด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในกรณีที่ไม่น่าไว้วางใจในตัวผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบโดยเปลี่ยนผู้สังเกต อาจเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยหรือวิทยากร เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

2.3 การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีที่แตกต่างกัน คือ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม เมื่อตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ระยะเวลาที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดย ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ว่านักเรียนมีสภาพปัญหามากน้อยเพียงใด

2. ระยะเวลาที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อประเมินเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ 1

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับพฤติกรรม		คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด	ได้ค่านำหนักหรือคะแนนเป็น	5
มีพฤติกรรมในระดับมาก	ได้ค่านำหนักหรือคะแนนเป็น	4
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ได้ค่านำหนักหรือคะแนนเป็น	3
มีพฤติกรรมในระดับน้อย	ได้ค่านำหนักหรือคะแนนเป็น	2
มีพฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด	ได้ค่านำหนักหรือคะแนนเป็น	1

2. นำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 :

102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N[N-1]}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
\sum	แทน	ผลรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์มหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY